

KIBRIS'TA KİM KİMİ KULLANIYOR?

Aydınlık Dergisi, 2 Ekim 2005

Yıldırım Koç

3 Ekim'de başlayacağı belirtilen katılım görüşmeleri sonrasında, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkilerinde en önemli konulardan biri, Kıbrıs konusu olmaya devam edecek. Hükümet, Avrupa Topluluğu ile Türkiye arasında ilişki kuran Ankara Anlaşması'nın kapsamının Güney Kıbrıs'ı da alacak biçimde genişletilmesine ilişkin katma protokolü imzaladı. Ancak tek taraflı bir açıklama yaptı. Avrupa Birliği Konseyi'nden yapılan karşı açıklamada ise, "Türkiye'nin imzalama esnasında Kıbrıs Cumhuriyetine ilişkin bir açıklama yapma gereksinimi hissetmesinin üzüntüyle karşılandığı" ve "Türkiye'nin bu açıklamasının tektaraflı olduğu, Protokolün bir parçasını oluşturmadığı ve Protokole göre Türkiye'nin yükümlülükleri üzerinde hiçbir yasal etkisinin bulunmadığı" belirtildi.

Bunun üzerine basınımızda Kıbrıslı Rumların ve Yunanlıların Avrupa Birliği'ni kullanmada ne kadar başarılı olduklarına ilişkin açıklamalar ve yorumlar çıktı. Gerçekte kim kimi kullanıyor? Rumlar ve Yunanlılar Avrupa Birliği'ni mi, Avrupa Birliği Rumları ve Yunanlıları mı?

Eğer Avrupa Birliği'nin bölgeye ilişkin emperyalist politikaları hakkında bilgi sahibi değilseniz veya Avrupa Birliği'nin emperyalist bir güç olduğu gerçeğini gözden kaçırıyorsanız, Rumların ve Yunanlıların salak Avrupa Birliği'ni kendi amaçları için kullandığı gibi bir izlenime kapılabilirsiniz. Ancak gerçek durum böyle değildir. Her iki taraf da birbirini ve birlikte bir başkalarını kullanmaktadır.

Avrupa Birliği, emperyalist bir bloktur. 1920'li yıllarda Avrupa Birleşik Devletleri projesi tartışılıyordu. 1960'lı yılların ilk yarısında ise, yönetiminde kurucu altı ülkenin önemli devlet adamlarının ve sendikacılarının bulunduğu bir Avrupa Birleşik Devletleri Komitesi bile oluşturulmuştu. Ancak Soğuk Savaş ve ABD'nin ekonomik ve askeri hegemonyası koşullarında bu proje ertelendi. Bu proje Sovyet sisteminin 1991 yılında yıkılmasının ardından canlandırıldı.

AB emperyalizmi, öncelikli olarak üç bölgeye, Akdeniz Havzası'na, Balkanlar'a ve Güney Kafkasya'ya yöneldi. Akdeniz politikası 1992 yılında formüle edildi ve Barselona Süreci adı verilen girişimle 1995 yılında kapsamlı bir politika biçiminde uygulayamaya sokuldu.

AB emperyalizminin Doğu Akdeniz ve Orta Doğu politikasında ise önemli bir sorun yaşandı. Orta Doğu'da 1991 Körfez Savaşı sonrasında ABD'nin gücü ve etkisi iyice artmıştı. Ancak AB emperyalizminin dayanacağı bir yer yoktu. AB emperyalizmi, uzunca bir süre, Filistin – İsrail anlaşmazlığında Filistin'e destek vermiş gibi bir hava yaratarak bölgede üslenebileceği müttefikler aradı. Ancak bunda başarılı olamadı. Tam tersine, bölge ülkelerinin geçmişte Fransız ve İngiliz sömürgesi olması nedeniyle, eski sömürgecilere karşı duyulan tepkiler hâlâ çok büyüktü.

Bu koşullarda Kıbrıs önem kazandı. Kıbrıs, Akdeniz'de bir sabit uçak gemisidir. Kıbrıs'a hakim olan, Doğu Akdeniz'de ve Orta Doğu'da önemli bir kazanım elde etmiş demektir. Avrupa Birliği emperyalizmi, bu çerçevede Kıbrıs politikasını formüle etti ve uygulamaya soktu. Annan Planı da, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde "Türkiye'ye karşı bağımsızlık" adı ve görünümü altında Türk askerinin Kıbrıs'tan çekilmesini savunanlar da, böylece Avrupa Birliği emperyalizminin değirmenine su taşıdılar ve su taşımaya devam ediyorlar.

Burada kim kimi kullanıyor? Belirleyici olan, nüfusu 1 milyonun altındaki Güney Kıbrıs değil, tabii ki. Belirleyici olan, emperyalizm. Ancak emperyalizmin bölge politikası, Kıbrıslı Rumların ve Yunanistan'ın işine geliyor. Emperyalizmin asıl kullandığı ise, Türkiye'de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Annan Planı yandaşları.